

Új képzési forma

Sopron (MTI) — Alkalma- zott művészeti képzéssel bővült az oktatás skálája a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen az idei tanul- mányi évben. A nappali ta- gozaton szervezett ötéves képzés a fa- és bútortar- hoz, illetve a belsőépíté- szethez kapcsolódik, s jól kiegészíti a felsőoktatási in- tézmény hagyományos ar- culatát, amely alapvetően az erdészeti és faipari tuda- mányok oktatására épül.

Az új képzési forma iránt rendkívül nagy érdeklődést mutattak a fiatalok, 190-en jelentkeztek, s közülük 19-en nyertek felvételt. Az ala- pozó tárgyakon kívül szá- mos speciális tantárgyat, egyebek között szakterve-

zést, rajzot, festészetet, szintant tanulnak. Az új szakon végzett hallgatók a diploma megszerzését kö- vetően belsőépítészként, formatervezőként dolgo- zhatnak, s tudásukat kama- toztathatják a bútortarban, a játéktérvezésben, a jár- műiparban, az eszközgyár- tásban.

A művészeti ágazat meg- honosításához komoly se- gítség adott az egyetem- nek a soproni önkormány- zat. Az infrastrukturális fej- lesztéshez pedig most nyert az új szak jelentős összeget pályázat útján. Az alkalma- zott művészeti képzés pro- filját már jövőre szeretnék bővíteni papír- és csomago- lóipari formatervezéssel.

Híresokor

Váci György...

...kétszeres aranydíjas könyvkötő december 8-án tölti be hetvenötödik élet- évét. A Vácott élő mestert a régi könyvek szakavatott doktoraként tartják számon itthon és a határokon túl. (MTI)

Együttműködési...

...megállapodást kötött egy- mással a Debreceni Csoko- nai Színház és a helyi Ady Endre Gimnázium. A tanin- tézetben irodalmi-drámai tagozat működik, ahol be- széd- és pódiumművésze- tet, éneket, táncot, kreatív játékot, valamint dráma- és színház történetet tanulnak a diákok. (MTI)

Suligazda...

...címmel rendeznek kon- ferenciát — önkormányzati költségvetési intézmé- nyekben dolgozó gazdasági vezetők, oktatók részére — december 8-án és 9-én Bu- dapesten, a Villányi úti konferenciaközpontban. A tanácskozáshoz kapcsoló- dóan nyitják meg a TANÉV elnevezésű kiállí-

tást, melyen a jövő évi új tankönyvmegrendelésről adnak tájékoztatást. (KM)

Vers- és...

...prózamondó középisko- lások megyei elővágató versenyét rendezik meg de- cember 6-án és 7-én Nyíre- gyházán, a megyeháza dísztermében. A vetélkedő mindkét napon 9.30-kor kezdődik. (KM)

A szakképzés...

...és a pályairányítás kérdé- seiről tart előadást *Benedek András*, a MűM államtit- kár-helyettese december 7- én, délelőtt 10 órától a me- gyei pedagógiai intézetben. (KM)

Váci Mihály...

...születésének hetvenedik évfordulója tiszteletére em- lékünnepeket és a költő munkásságát bemutató mű- sort szervez december 21- én 15 órától a nyíregyházi Városi Művelődési Köz- pont és a roszréborki Váci Mihály Általános Iskola. A program koszorúzással kezdődik. (KM)

Anyanyelvi győztesek

Nyíregyháza (KM — K. J.) — A nyíregyházi 22. számú Általános Iskola volt a házigazdája a megyei Móra Ferenc anyanyelvi verseny döntőjének.

A november végén lebo- nyolított vetélkedőn a kö- vetkező eredmények szü- ltek.

Egyéni verseny: 1. *Somo- gyi Attila*, Értelmes Általános Iskola és Diákotthon Nyírbátor; felkészítő tanár: *Ferenczi Sándorné*; 2. *Másik Attila*, Bárczi Gusztáv Általános Iskola és Diákotthon Nyíregyháza; felkészítő tanár: *Végső*

Lászlóné; 3. *Farkas János*, 22. sz. Általános Iskola Nyíregyháza; felkészítő ta- nár: *Molnár Lászlóné*.

Csapatban: 1. Értelmes Általános Iskola és Diákotthon Nyírbátor. Felké- szítők: *Módis Péterné*, *Ferenci Sándorné*, *Vadon Sándorné*; 2. 22. sz. Általá- nos Iskola Nyíregyháza. Felkészítők: *Molnár Lászlóné*, *Garayné Tóth Aman- da*, *Kakukk Ferencné*, *Tóth Ernőné*; 3. Bárczi Gusztáv Általános Iskola és Diákotthon Nyíregyháza. Felkészí- tők: *Végső Lászlóné*, *Tóth Barnabásné*.

Az anyanyelvi verseny nyírbátori résztvevői taná- raik társaságában Amatőr felvétel

Vállalkozó, nyitott iskola

Ukrajnai igazgatókkal a „Bárdos”-ban • Négy év alatt hétmilliós bevétel

Fehérgyarmat (KM — K. J.) — A Bárdos Lajos Ének-Ze- ne Tagozatos Általános Is- kolát Fehérgyarmaton 1988- ban adták át rendeltetésé- nek. Az intézmény indulásá- ról, a kezdeti nehézségekről, valamint néhány eredmény- ről már több írásunkban tájékoztattuk olvasóinkat.

November utolsó napjaiban újfent lehetőség nyílt — még- hozzá Ukrajnából érkezett ma- gyar igazgatók társaságában — szétneézni a több szempont- ból különleges helyzetű isko- lában.

Az odaérkezés első pillana- tától kezdve érezhető volt: gondos kezek napról napra építik, szépítik a „Bárdos”-t.

Estétikum

Az aula berendezése, a sok vi- rág, a rengeteg fénykép, a szebbnél szebb gyermekmun- kák a falon, a tisztaság mun- kát, ízlést és napi odafigyelést sejtetnek. Ugyanez jellemző a tantermekre, a folyosókra, az előadókra. A zenetagozatos osztályok helyiségeiben min- denhol van pianinó, s megta- lálhatók az audio-vizuális esz- közök. Minden terem rendel- kezik írástáblával, vetítőtáblával. Az iskola minden helyiségé- ben hallható az iskolarádió. A videostúdió és a nyelvi labor a legmodernebb nyelvoktatási módszerek alkalmazását tes- zik lehetővé. A könyvtár a gyerekeknek, a pedagógusok- nak egyaránt szakmai műhelyt jelent.

A tágas tornaterem a tanórai és a tehetséggondozó foglalkozások jól felszerelt színtere. Kiegészítve az udvari kézi- labdapályával lehetőséget ad- nak a versenysport eredmé- nyes műveléséhez. A két egyszerű minőségű salakos

A beregszászi csoportja a vendégszerető iskolában

Molnár Károly felvétele

teniszpályán az elmúlt évtől edző foglalkozik a teniszsuli- ba járó gyerekekkel.

Fogászat helyben

Hét kisebb helyiségben — ze- neiskolai oktatás keretein be- lül — zongorázni, hegedülni és rézfúvós hangszereken ta- nulnak a növendékek. Az is- kola fogászatot számítógépes nyilvántartást vezetnek vala- mennyi fehérgyarmati gyer- mek fogazatáról, azok állapo- táról, a szakorvosi beavatko- zásról. Az épületen belül mű- ködő konyhához közel 200 fős étterem is tartozik.

A bemutatkozó „körút” után tartott előadásból és a vendé- gek kérdéseire adott válaszok- ból kiderült: a berendezések többségét az intézmény saját bevételeiből, a pedagógusok, technikai dolgozók, szülők ál- dozatos munkájának közön- hetően valósíthatta meg.

Az iskola — a legnagyobb

ünnepek kivételével — min- dennap „működik”. Főz az öregeknek, a szociális rászoru- lóknak, bérbe adja helyiségeit kiállításokra, lakodalmakra, kulturális és sportrendezvé- nyek, termékbemutatók, tan- folyamok megtartására.

A nyár folyamán gyermek- táborokat fogadnak. A négy éve működő nyelvioktatás mellett, irodalmi, zenei és leg- újabban tenisztábor is szer- veznek. Az elmúlt négy év alatt több mint 7 millió forin- tos bevételt és több, mint 1 millió forintnyi pályázati pénzt használhatott fel önállóan az iskola. Az igazgató hangsú- lyozta: mindez a többnyire fia- tal, mindig tettekre kész dolgozó állomány áldozatkész munká- ját dicséri.

Vendégjárás

A sok-sok, köszömlére tett fotó bizonyítja: minden évben élénk vendégjárás helyszíne

az iskola. A német, belga, dán, finn, amerikai, szlovák, ro- mán, ukrán nemzetiségű szak- embereken kívül nagyon sok megyei és megyén kívüli pe- dagógus fordult már meg ná- luk. A vizitációk többsége ta- pasztalatcsere jellegű, ami kölcsönösen segíti az iskolák szakmai munkáját.

A beregszászi csoport nevé- ben *Deák Ferenc*, a beregszá- zi Pedagógiai Intézet vezető- je elmondta: több intézmény- ben is járt már Fehérgyarma- ton, nemcsak a Bárdos, hanem a Kölcsey és a Szabó Lőrinc iskolában is.

Nekik, kárpátaljaiaknak nagy élmény látni, hogy ezen a tájon ilyen, jól működő iskolák is vannak. Szomorú tényként állapította meg: ők bizony még az anyaország- beliek segítségével sem tud- nak változtatni a határon túli magyar tanodák már-már tra- gikus helyzetén.

Egy jelentős verseskötet

A történelmet sikertelen isteni kísérletnek érzi a költő

Karádi Zsolt

Nyíregyháza — Markó Béla a Szilágyi Domokos utáni erdélyi magyar líra legmarkánsabb egyénisége. Csaknem negyedszázados pályáján most jelent meg a tizenharmadik kötete, az *Érintések. Előző, válogatott műveit tartalmazó Kannibál* című könyve 1993-ban került a hazai olvasók asztalára.

E gyűjteményt még föl sem dolgozhatta a kritika, s máris újabb kiadvány jelzi munká- ságának termékenységét. *Markó Béla* eddigi oeuvre-jét két nagyobb periódusra lehet bontani. Az első szakasz nagyjából 1987-ig tart: ekkor főleg szabad formák kerülnek ki a keze alól. A második kor- szak nyitányának a Friss hó a könyvön (1987) című kötete tekinthető: ettől kezdve zöm- mel szonettekkel publikál. Avantgard kísérletei idején sem jutott el a teljes rombo- láshoz: szövegeiből a metrikus komponálást száműzte, de megőrizte a gondolatok áram- lását biztosító, tágas szabad- verset. A szonett választása azonban nem véletlenszerű, hanem világszemlélete módo- sulásának eredménye.

Markó többször leírta, el- mondta, hogy a forma maga is üzenet. A Ceausescu-diktatúra

üldözte az avantgardot, mert cenzorai úgy vélték, hogy a vers szétfeszítése modellér- tékű lehet: a létező rendet is- zét lehet robbantani. A szo- nett viszont zártaságával kife- jezi a szabadságnélküliséget: belső végtelensége ellentétben áll a külső lefokozottsággal. A szonett végső soron menekü- lésre vált: a szellemi integritás megőrzésének eszközevé. Szonett, minden, ami zárt, ami körülhatárolt, ami különvá- lasztható. Minden hely, ahol élni kell. Nem szeretem a szon- tetet. A szabadságot szeretem — írta a Mindenki autóbussa „korszerűtlen kiadványában”.

Markó Béla mer korszerű- len lenni, s így lesz aktuális. Az *Érintések* című kötetében az 1989 októbertől és 1992 no- vembere között született mun- káit mutatja be. Témaköréi megélt élmények rögzítései. Az *Érintések* a diktatúra szét- hullásának, s az azt követő évek káoszában keletkezett, sorai között ott lüktet a féle- lem, a szorongás, a rettenet. A vers így gyakorta rejtőzést lesz, hiszen a szerző úgy érzi: „ki- vülről jött ránk / a rontás orgiája” (Dal az őszi erdőről). A rettegés idejét a „lehalkított élet” képbe sűríti (Suttogva élek), így minősítve a zsarnok- ság végőrait.

Külön figyelmet érdemel- nek Markó szerelmes versei: az elrontott létezésben csak az egymásba fogódzó, s a gyer- mekekben értelmet nyerő ösz- szetartozás adhat erőt a gyöt-

relmek elviselésére (Vers a vi- lág megmaradásának törvé- nyéről; Én sajnos nem tudok már játszani). A témakör leg- szebb darabja az Aggteleki példázat a szerelemről, amely a cseppköképződés milliós esz- tendőként tartó folyamatát a fölülről és alulról egyszerre növekvő sztalagtit és sztalag- mit összeforrás iránti vágya- ként látatja.

Az *Érintések*ben az emberi- költői egzisztencia válságai is megfogalmazódnak (Balkáni fohász; Kivágyt címer; Belő- lem sem nő semmi más), mi- közben teret kap az istenes-él- ménykör (Átváltozunk; Hagyd, hogy kimondjam édes- ségemet).

A történelmet sikertelen isteni kísérletnek érzi (Hol vé- tettük el). Olykor el-elgyö- nyörködik az Úr földi világá- ban, de valójában csak szeret- ne hinni. Küzdelme a hitért és Istenért megindító.

Markó Béla új könyvében a klasszicizálás és a modernség költői vívmányait egyszerre kamatoztatja. Gazdagon réte- gezett világában helye van az említettekén kívül az apai ér- zelmeknek, a humánus paran- csának éppúgy, mint az ironi- kus önszemléletnek, s az egyetemes filozófiai indítatá- soknak. Jelentős állomás az *Érintések* nemcsak Markó pá- lyáján, hanem az egyetemes magyar irodalomban is.

(Széphalom Könyvműhely, 1994).

Tommy

Nashville (MTI) — Öt- venöt éves korában ön- gyilkosságot követett el *Tommy Boyce* amerikai könnyűzenei dalszerző, aki az 1960-as években több híressé vált szerzeményt is alkotott, például a The Monkees és a Jay and the Americans együttes részé- re.

A Reuter szerint a dal- szerző holttestét felesége találta meg közös, Nas- hville-ben levő otthonuk- ban. A rendőrségi közlés szerint Boyce egy 38-as kaliberű revolverrel fejbe lötte magát. Tettének elkö- vetése előtt feljegyzést ké- szített, amelyben öngyl- kosságról írt.

Boyce-nak sok közös szerzeménye volt *Bobby Harital*, együtt írták Boyce első igazán sikeres számát is a The Monkeesnek: a Last Train to Clarksville (Utolsó vonat Clarksville- be) címűt. Közösén írták meg a Jay and the Ameri- cans részére a Come a Little Bit Closer (Gyere kicsit közelebb) című sikersze- reményt is. A szerző első ismert dala a Be My Guest (Légy a vendégem) volt, amely 1959-ben *Fats Do- mino* előadásában slágerré vált. A Bobby Harital kö- zösen írt Pretty Little An- gel Eyes és Under The Moon of Love című szer- zemény 1961-ben került a slágerlisták élére.